

Odette Saulnier

Beschouwende Spitsvondige
Sprankelende Mondaine
Kunst met een knipoog

"J'espère que mes
expériences seront
partagées par mes
spectateurs. S'il en est
ainsi alors je serai
satisfaite"
Odette Saulnier

"Ik hoop dat mijn
ervaringen op de
beschouwers overkomen,
dan ben ik tevreden."
Odette Saulnier

Voorwoord

Zonder directe aanleiding dan alleen de behoefte om te bladeren in herinneringen aan Odette en het – en passant – inzichtelijk maken van haar prachtige werk – dat nu grotendeels onder liefhebbers is verspreid in diverse landen – kwam deze uitgave tot stand. Odette's onuitputtelijke creativiteit, haar vermogen om fantasiebeelden voor anderen zichtbaar en tastbaar te maken, met gebruik van een rijkdom aan beeldende technieken, maakten haar tot een zeer compleet kunstenaar. Geplaatst in haar tijdsgewricht, was er keer op keer sprake van artistieke innovatie. Met vernieuwende gordijn- en interieur ontwerpen, reisimpressies, kleding en accessoires, objecten en kijkkasten, wist ze telkens toeschouwers en kunstcritici te verrassen en te verwonderen. Haar expressie was gelardeerd met spitsvondigheden en rake metaforen, bovendien – door de veelal gewone menselijke thema's – zeer herkenbaar en aansprekend.

Er zijn van die mensen die het verschil maken. Zij leek een vrouw met een missie, zo gepassioneerd als zij sprak, over eten, drinken, literatuur, kunst, muziek, geschiedenis, reizen, musea, mode; enfin vrijwel alles wat de mens maar kan boeien. Haar missie, na een ingetogen start, lijkt bestaan te hebben uit het savoureren van het moois het leven te bieden heeft én er iets moois aan toe willen voegen. Welnu daarin is zij geslaagd.

Mocht u in deze woorden gevoelens van trots bespeuren, dan is dat juist. Ze was in veel opzichten een heel bijzondere, begaafde en karaktervolle persoonlijkheid. We kunnen via haar artistieke erfenis daarvan getuige zijn en van haar werk blijven genieten.

De navolgende biografie heb ik eerder geschreven als ondersteuning van een van haar tentoonstellingen. Ik heb de tegenwoordige tijd van het schijfmoment gehandhaafd om een gevoel van actualiteit, een soort van aanwezigheid, van Odette te suggereren.

De getoonde samenvatting is verre van compleet, maar geeft een goede impressie van haar oeuvre. Jammer dat van de beginjaren zo weinig beeldmateriaal beschikbaar is. Mocht u beelden of werk bezitten dat geheel niet in het boek voorkomt, aarzelt u niet mij een foto (in hoge resolutie) te sturen.

Veel kijkplezier.

Michel van den Molengraff
(jongste zoon van Odette)

vandenmolengraff@gmail.com

Tel. 06-26 88 20 51

Mei 2017

Avant-propos

Aucune occasion particulière n'a motivé cette publication sinon l'envie de faire défiler des souvenirs d'Odette et de donner un aperçu général de son magnifique travail, désormais dispersé dans le monde entier aux mains de ses amateurs .

La créativité inépuisable d'Odette, sa capacité à rendre visibles et tangibles pour d'autres les images qui se formaient dans son imagination en utilisant toutes les ressources que lui offraient les techniques artistiques, font d'elle une artiste complète. Bien ancrée dans son époque elle a souvent fait preuve d'innovation. Avec des dessins de rideaux et des maquettes de décoration d'intérieur, des impressions de voyage, des vêtements et des accessoires, des objets, des assemblages et des « reliquaires »... elle a toujours réussi à stupéfier les spectateurs et les critiques. Les grands thèmes humains classiques sont parfaitement reconnaissables dans ses oeuvres qui cependant se singularisent par une multitude de subtilités et de métaphores frappantes.

Il y a des personnes qui se distinguent des autres. Odette, toujours aussi passionnée qu'il s'agisse de nourriture, de boisson, de littérature, de musique, d'histoire, de voyages, de musées, de mode..., enfin de presque tout ce qui peut intéresser l'homme. Après ses débuts modestes, paraissait investie d'une mission. Cette mission semblait être de savourer tout ce que la vie offre de bon et d'y ajouter de la beauté. Elle y a pleinement réussi!

Si vous croyez déceler un sentiment de fierté dans ces propos, vous ne vous trompez pas. Odette était à bien des égards une personnalité tout à fait exceptionnelle, talentueuse et originale. Son oeuvre en témoigne et nous permet de continuer à en jouir.

C'est à l'occasion d'une de ses expositions que j'avais écrit la biographie que vous pourrez lire ensuite. J'ai voulu y maintenir l'usage du temps présent pour suggérer un sentiment d'actualité, pour y maintenir une sorte de présence de l'artiste.

La présentation illustrée de son oeuvre que vous trouverez ici est loin d'être exhaustive mais donne une assez bonne impression de la diversité de son travail. On peut déplorer l'insuffisance d'illustrations disponibles concernant ses premières années de production. Si vous possédez des images ou des objets ne figurant pas du tout dans cette publication, n'hésitez pas à m'en envoyer une photo, en haute définition. Je vous en remercie par avance.

Je vous souhaite beaucoup de plaisir en parcourant cet album

Michel van den Molengraft
(Fils cadet d'Odette Saulnier)

vandenmolengraft@gmail.com

Tel. +31 6-26 88 20 51

Mai 2017

Odette Saulnier Veelzijdig kunstenaar

U schat haar gemakkelijk 10 jaar jonger dan haar paspoort aangeeft: geboren in 1928 te Asnières sur Seine, voorstad van Parijs. Ondanks haar kleine gestalte beheerst ze met haar energie en persoonlijkheid moeiteloos haar omgeving. Ze lacht aanstekelijk en praat prikkelend over alle denkbare thema's, waarover ze gevraagd en ongevraagd ook haar gefundeerde mening geeft. Een charmante mondaine vrouw, altijd verzorgd en elegant gekleed (het tikje ijdelheid is haar gegund). In haar voorkomen eerder uit Haagse diplomatenkring dan prototype kunstnares. Ze spreekt Nederlands met zo'n kenmerkend en onweerstaanbaar Frans accent. Bereisd en erudiet. Belangstellend en zoekend naar dialoog. Vrouw en kunstenaar 'pur-sang', altijd in hoog levenstempo. Voilà een schets in notendop.

Odette Saulnier's kunstzinnige nieuwsgierigheid vond allereerst voedingsbodem binnen haar familie, waar generaties-lang Haute Couture werd bedreven en zeer delicate parfums ontwikkeld. Haar vader, commercieel directeur van een machinefabriek, was werktuigkundig ingenieur, die Odette als 'plaatsvervangende zoon', onderwees in ontwerptechniek en mechanica. Enkele rijk geïllustreerde schoolschriften tonen al haar ontlukende vaardigheden. De oorlogsjaren waren hard maar verschaftte haar het vermogen tot relativeren, dat haar karakter nog steeds kenmerkt.

Gestart bij de kunstopleiding Duperré en atelier Jaudon, volgde ze tenslotte lessen op de gereputeerde 'Académie de Beaux Arts te Parijs. Daar kregen haar artistieke instincten meer handvatten en richting, werd haar vakmanschap verder gekneed, zodat ze in meerdere technieken uiting kon geven aan haar creatieve aspiraties. Het huwelijk (1950), met de Eindhovense portretschilder Peer van den Molengraaf - met wie zij twee kinderen kreeg - bracht haar via een korte periode in Algerije naar Eindhoven, waar ze bijna dertig jaar woonde.

Odette's artistieke werk was aanvankelijk - omwille van het gezin - vooral op het inkomen gericht. Ze had succes met dessins voor vlakdrukstoffen in opdracht van de Geldropse textielfabriek Swinkels. Tevens ontwierp zij patronen voor machinaal gebreide kledingstukken en realiseerde enkele zeer geslaagde glas-in-lood projecten. Het meest intensief is zij actief geweest met interieur kleuradviezen en daarbij de keuze van stoffering, decoratiematerialen en meubilair voor hotelketen Ibis, tehuizen en inrichtingen. De kunstzinnige productie bleef beperkt tot reisimpressies in tekening, pastel en gouache. Het heilige vuur van haar beeldend vermogen bleef, tegen wil en dank, sluimeren op spaarvlam niveau.

Na haar scheiding (1977) trok Odette, inmiddels bijna 50 jaar, via Voorburg naar Den Haag en startte een nieuwe en ditmaal artistieke carrière. Nu lag er een duidelijke keuze om onvervulde dromen van inspiratie en creativiteit daadwerkelijk tot uitvoering te brengen. Vol overgave stortte Odette zich op de creatie van sieraden, mode accessoires en kleding, maar maakte ook potloodtekeningen, assemblages en - als artistiek slotakkoord - haar bijzondere objecten en 'kijkkasten'. In onstuitbare productiviteit, als moesten verloren jaren ingehaald worden, ontstonden de meest verwonderende en fantasievolle stukjes twee- en driedimensionale poëzie.

Inderdaad tastbare dromen, herscheppingen van ontmoetingen met exotische culturen, sublieme parels van verhalende expressie. Haar werk lijkt te profiteren van de jarenlange artistieke ingetogenheid. Ze ontwikkelt een eigen taal die altijd verrassend is door vondsten en oorspronkelijkheid. Odette Saulnier geeft onbewust les met haar manier van kijken naar de onvermoede schoonheid van zwerfvuil en afval, met spannend samengevatte landschappen en zelden zo treffend gevangen sfeer van stedelijk leven.

Wanneer er sprake is van een boodschap, dan zijn deze veelal gelardeerd met metaforische lading, maar onveranderlijk positief en opgewekt. "Kijk toch hoe mooi de wereld is" lijkt het motto. Eventuele hulpmiddelen zijn eenvoudig en de verwerkte materialen vaak van de straat of rommelmarkt. Ze paste recycling toe toen dat nog lang geen trend was. De composities, vlak of ruimtelijk, zijn sterk. Het kleurgebruik is zeer doordacht, soms uiterst sober voor nog sprekender beeldtaal, dan weer uitbundig.

Haagsche Courant maart '97 n.a.v. expositie over Venetië, door Joke Korving

"... Odette Saulnier: Haagse Française die bekend is door haar prachtige assemblages. Joke laat Odette spreken: "Het is voor mij niet het Venetië van het water, maar meer van de pleinen. Omdat er geen auto's rijden krijgt daar het echte leven de kans. Ik ben verrukt van Venetië, niet door nostalgie maar de stad betekent voor mij veel meer de drang om verder te gaan. Venetië is een soort voedingsbodem. Vergelijk het met de grond in een bos; uit afval van bomen en bladeren ontstaat de rijkdom voor nieuw leven."

Alkmaarder Courant

"Een veelheid van invallen, gedachten, kleuren en vormen leidt tot een boeiend mengsel van culturele reminiscenties. Niets is willekeurig, maar wel onverwacht en altijd zeer persoonlijk. De kunstnares noemt haar objecten zelf 'reliquaires', omdat ze enigszins doen denken aan oude reliekschrijnen. Deze assemblages bezitten niet de sobere spitsvondigheid van Picasso (zoals de beroemde stierenkop gemaakt van een oud fietszadel en een stuur); haar werk is complexer van samenstelling en getuigd van een uitbundige fantasie."

De uniciteit van Odette's vaardigheid ligt bovenal in haar rijke fantasie en de snelheid van werken; het bevrozen van haar spontaniteit. De eerste ingeving volgend biedt een minimum aan beeldinformatie of accenten al een ongelooflijke zeggingskracht; zeg maar kunstzinnige intelligentie.

Met het succes van kleinere exposities groeide ook haar hervonden zelfvertrouwen. Er komt geleidelijk meer spontaniteit en rust in haar werk. Boeiende thema's zoals Venetië en Madonna's worden iets langer vastgehouden, zodat er series ontstaan, waarmee verdere verdieping van het onderwerp mogelijk is. Thematische tentoonstellingen komen dan binnen bereik en uiteindelijk sluit kunst kritisch en -minnend 'Den Haag' Odette Saulnier liefdevol in de armen. Ze wordt lid van de in 1847 opgerichte kunstenaarsvereniging Pulchri Studio aan het Lange Voorhout in Den Haag. De begeerde erkenning als kunstenaar is een feit en stimuleert Odette tot verdere exploratie van nog niet aangesproken talent en vindingrijkheid.

ODETTE OVER ZICHZELF

"Voor een textielbedrijf in Geldrop heb ik veel stofontwerpen gemaakt. Vervolgens ontwierp ik meubelen en interieurs, terwijl Frans Molenaar voor zijn modeshows gebruik maakte van mijn sieraden. Ook maakte ik exclusieve kledingontwerpen, die inmiddels hun weg hebben gevonden naar betere modehuizen zoals in de Parijse Rue Saint Honoré. Ik ben begonnen met sieraden die vervolgens kleine assemblages werden en uiteindelijk uitgroeiden tot objecten. Ik houd van het ambachtelijke en ik werk graag met oud hout. Het heeft een ziel en is daardoor mooi."

Juist terug uit Tunesië.

"Reisindrukken op papier maak ik graag in pastels. Architectonische landschappen. Grote geografische vlakken zijn mijn woestijn-woningen, in felle kleuren. Muren verblindend wit steken uit de aardkleuren van het zand. Felblauwe hemel, een enkele streep rood. Je voelt de hitte. Dat is het; ik houd van sterke compositie, van eenvoud. Totaal anders dan mijn kastjes en assemblages."

"Voor mijn assemblages maak ik gebruik van wat men normaal afval noemt. Op straat kijk ik altijd naar beneden. Dan zie ik van alles. Platgereden blikjes tussen tramrails, resten versmolten plastic en ander zwerfvuil. Vanuit de verte zie ik al aan de vorm of kleur of ik het kan gebruiken en raap het op. Het wijst me de weg naar het onderdeel waarvoor ik het nodig heb. Ook vind ik attributen op rommelmarkten. Ik kom altijd wel met iets terug."

"Wat ik heb leg ik op tafel; ik geniet ervan zoals een visser van zijn vangst en al die dingen hebben iets met elkaar te maken. Eens heb ik een oude fietsketting gebruikt als rokzoom, een geweldig effect. Franse invloeden zijn natuurlijk sterk in mijn werk aanwezig, maar soms laat ik me inspireren door andere culturen. Vooral mijn reizen naar India, Indonesië, Libanon en Tunesië hebben mij veel inspiratie gegeven."

"Met een opdracht naar een idee van anderen heb ik meer moeite. Ik werk juist andersom. Het zijn de gevonden spullen die mij vertellen wat ik ermee ga doen." "Waarom de oude spullen mij zo boeien? Ze zijn versleten door de tijd. Dat geldt ook voor mijn 'Poorten uit de Oriënt'. De tijd is erover heen gegaan. Duizenden voetstappen zijn op de drempels gezet, duizenden handen hebben de randen van deuren gestreeld. Eigenlijk is dat het 't leven zelf. Daarom vind ik het zo jammer dat iets wordt weggegooid, alleen omdat het versleten is."

Haagsche Courant door Roos van Put november 2003, n.a.v. expositie 'Loflied aan Maria'.

"... een veelgehoorde zucht onder kunstenaars die doorgaans schilderen is dat een collage of assemblage toch wel wat ingewikkelder is dan ze aanvankelijk dachten. De eerlijkheid gebiedt te melden dat de hoeveelheid rode stippen hier wel opvalt: De Maria's zijn als warme broodjes verkocht."

Pulchri Studio Den Haag:

"De tentoonstelling „Loflied aan Maria“ van Odette Saulnier is niet religieus. Hoewel zij een katholieke achtergrond heeft, maakt Odette haar Madonna's niet als voorwerpen van verering. Wel geeft de figuur van Maria haar de gelegenheid om met veel mooi materiaal te werken. Voor de Engelen geldt hetzelfde, meent Odette: "Engelen zijn als een loflied voor Maria".

Myriam Zerbi, Archivio Delle Arti beschrijft assemblages over Venetië.

"Ze neemt Venetiaanse taferelen in zich op en herschept ze door middel van een heel bijzondere taal. De materie, soms onbewerkt en ruw, soms gepolijst en beschilderd zit vol herinneringen, die sporen vertonen van het doorleefde. Uit heterogene 'samenraapsels' komen composities voort die uitblinken door geraffineerde cohesie, die op ironische wijze en heel subtiel spelen met verwijzingen, concreet gemaakt in driedimensionale panelen. Stoffelijke metaforen die zonder voorbehoud vertellen over Venetië, een wandeling zonder verplichte opeenvolgende etappes, langs haar geraffineerde analyses van het stedelijke evenwicht in schoonheid en uiterste decadentie, doordrenkt met cultuur en culturen. Elk werk in de tentoonstelling is als een open venster dat uitkijkt op een droom, die de substantie van de dingen niet veranderd maar ze onderwerpt aan onverwachte emblematische metamorfosen."

Odette Saulnier Artiste polyvalente

Née en 1928 à Asnières sur Seine dans la banlieue parisienne, elle paraît facilement 10 ans de moins que ne l'indique la date portée sur son passeport. Malgré sa petite taille elle domine sans effort son entourage par son énergie et sa personnalité. Son rire est contagieux, et elle parle avec passion des sujets les plus variés sur lesquels elle donne, sollicité ou non, son avis éclairé. Cosmopolite, charmante, elle présente toujours une mise élégante et soignée (reconnaissons qu'elle y met une certaine vanité). Son style est plutôt celui d'un cercle diplomatique que celui du milieu artistique. Elle parle néerlandais avec un accent français distinct d'un charme irrésistible. Voyageuse et érudite, intéressée par tous et à la recherche du dialogue, c'est une femme et une artiste pur-sang qui vit sur un rythme toujours soutenue. Telle est, brièvement présentée, Odette Saulnier.

La vocation artistique d'Odette Saulnier s'enracine dans le terreau familial. Sa mère brodeuse en lingerie fine, ses tantes petites mains dans des ateliers de haute couture parisiens ou de prestigieuses marques de parfum, lui font découvrir le monde du raffinement et de l'élégance. Son père, ingénieur, lui donne le goût de la belle mécanique. Elle conserve encore certains de ses manuels scolaires, richement illustrés, qui témoignent de ses premières années de formation. Les années de guerre ont été difficiles, mais elles lui ont donné la capacité de relativiser qui la caractérise encore.

A l'Académie des Beaux Arts de Paris et auparavant à l'école Duperré et dans l'atelier Jaudon, ses dispositions artistiques ont bénéficié de l'apport de connaissances techniques et des conseils des maîtres, grâce à quoi ses aspirations créatrices ont pu s'exprimer. Son mariage (1950) avec le portraitiste néerlandais, Peer van den Molengraft, de qui elle aura deux fils, l'amènera d'abord pour une courte période à Alger, puis à Eindhoven où elle vivra pendant près de trente ans. Le travail artistique d'Odette fut d'abord conditionné par les besoins financiers de la famille. Ses modèles de tissus imprimés exécutés pour l'usine Swinkels à Geldrop, ont eu beaucoup de succès. Elle conçut également des modèles pour des vêtements tricotés à la machine et réalisa des projets de vitraux très réussis. Son activité principale par la suite fut celle d'une décoratrice d'intérieur: choix des matériaux de décoration, des couleurs, des tissus d'ameublement, du mobilier... pour des hôtels de la chaîne Ibis et des maisons de retraite ou de soins. Sa production proprement artistique se limita longtemps à des impressions de voyage: dessins, pastels ou gouaches. Bon gré malgré elle avait dû mettre en veilleuse la flamme de son ardeur créatrice.

Après son divorce (1977) Odette, maintenant âgée de 50 ans, s'installe d'abord à Voorburg, puis à La Haye et commence une nouvelle carrière, cette fois véritablement artistique. Son choix est désormais clair en faveur de la créativité, de la mise en oeuvre de rêves inassouvis. Odette se jette alors dans la création de bijoux, de vêtements et d'accessoires de mode; mais elle fait aussi des dessins au crayon et au pastel, des assemblages et enfin des objets spéciaux et des dioramas. Avec une productivité extraordinaire, comme s'il lui fallait rattraper les années perdues, elle donne vie sans relâche à des merveilles d'inventivité en deux ou trois dimensions qui sont des rêves tangibles, recreations de rencontres avec des cultures exotiques, joyaux d'expression narrative. Son travail semble profiter de ses nombreuses années de modestie artistique. Elle développe son propre langage poétique toujours surprenant d'innovation et d'originalité. Odette Saulnier nous donne inconsciemment des leçons par sa façon de révéler la beauté insoupçonnée des déchets en créant des paysages fascinants où se reflète avec une rare acuité la réalité quotidienne.

Le caractère unique de la compétence d'Odette consiste surtout dans son inventivité et sa rapidité d'exécution qui fixe et restitue le premier élan de sa spontanéité tout chargé déjà de sens.

Le succès de petites expositions a conforté sa confiance retrouvée. Progressivement son travail est devenu plus spontané. Des thèmes passionnants, tels que Venise ou la Madone l'ont occupée plus longtemps produisant des séries d'objets qui favorisaient l'approfondissement du sujet. Des expositions thématiques sont alors devenues possibles et finalement le public de La Haye, pourtant critique et gâtée, lui a ouvert chaleureusement ses bras.

Haagsche Courant, Mars 97, Joke Korving, suite à une exposition sur Venise:

« ...Odette Saulnier, Française, habitante de La Haye, est connue pour ses beaux assemblages ». Joke cite Odette: « Pour moi, ce n'est pas la Venise des canaux, c'est celle des places qui me séduit. Comme les voitures n'y pénètrent pas, la vie a une réelle chance de s'y épanouir. Venise me ravit, non par nostalgie mais parce qu'elle m'encourage et me donne l'envie de continuer. Venise est pour moi comme un substrat nutritif, comme l'humus dans une forêt où feuilles et branches mortes créent la richesse nécessaire au rejaillissement de la vie. »

Alkmaarder Courant :

« Une multitude d'idées, de couleurs et de formes crée un mélange captivant de réminiscences culturelles. Rien n'est aléatoire, mais tout est inattendu et personnel. L'artiste elle-même désigne ses objets comme des « reliquaires » parce qu'ils font un peu penser à ces objets religieux anciens. Ils n'ont pas la sobriété des créations de Picasso, tel le célèbre taureau qui consiste en une vieille selle de bicyclette et un guidon; leur composition est plus complexe et témoigne d'une fantaisie exubérante »

Elle devient membre de l'association d'artistes Pulchri Studio, fondée en 1847 et située sur le Lange Voorhout à La Haye. La reconnaissance qu'elle attendait du public et de ses pairs en tant qu'artiste lui a été accordée et c'est pour elle un encouragement à continuer l'exploration de ses talents et de ses ressources dans des domaines non encore abordés.

Odette parle d'elle-même:

« Pour une entreprise de textile à Geldrop j'ai fait beaucoup de dessins de tissus. Ensuite j'ai conçu des ameublements et des intérieurs, tandis que Frans Molenaar (célèbre styliste de mode néerlandais) faisait usage de mes bijoux dans ses défilés de mode. J'ai aussi réalisé des vêtements exclusifs qui ont trouvé le chemin des meilleures boutiques de couture telles que celles de la rue Saint-Honoré à Paris. J'ai commencé par confectionner des bijoux puis, par la suite, des petits ensembles et finalement des objets. J'adore les techniques artisanales et j'aime travailler le vieux bois; il a une âme qui fait sa beauté »

De retour de Tunisie:

« J'aime fixer des impressions de voyage sur papier au pastel. Des paysages architecturaux: des murs d'une blancheur aveuglante surgissant d'un sol couleur de terre, un ciel bleu clair, une seule bande rouge, on peut sentir la chaleur... J'aime une composition forte et dépouillée. Mes assemblages sont totalement différents. »

« Pour mes assemblages j'utilise ce qu'on appelle normalement des déchets. Dans la rue je marche toujours les yeux tournés vers le sol. Alors je vois de tout: cannettes aplaties entre les rails du tram, restes d'objets en plastique fondus et autre détritrus. De loin je distingue une forme ou une couleur; si je peux utiliser la chose je la ramasse. Ma trouvaille me montrera elle-même la voie pour l'utiliser. Je trouve également des éléments dans les marchés aux puces. Je ne reviens jamais les mains vides.

« Ce que j'ai trouvé, je le pose sur la table, je l'apprécie, comme un pêcheur ses prises, je vois des rapports s'établir entre tel et tel élément. Une fois, j'ai utilisé une vieille chaîne de bicyclette pour simuler la couture d'une jupe et c'était très efficace. Les influences françaises sont très sensibles dans mon travail, mais parfois je suis inspirée par d'autres cultures. Mes voyages en Inde, en Indonésie au Liban et en Tunisie, en particulier, m'ont apporté beaucoup d'inspiration.

« J'ai plus de mal avec une commande fondée sur une idée conçue par quelqu'un d'autre. Mon travail se fait ordinairement au rebours: ce sont les matériaux dont je dispose qui me dictent ce que je dois en faire. » « Pourquoi les vieilles choses me fascinent-elles? Parce qu'elles sont usées par le temps. C'est ce qui s'exprime dans mes « Portes de l'Orient ». Le temps les a vieillies. Des milliers de pas ont foulé leur seuil; des milliers de mains ont caressé le bord des portes. C'est la vie même. Voilà pourquoi je suis tellement désolée quand une vieille chose est mise au rebut simplement parce qu'elle est usée. »

Traductions Micheline Hugues (soeur d'Odette)

Haagsche Courant, Roos van Put, novembre 2003, exposition sur le thème « Hymne à Marie ».

« On entend souvent les artistes peintres soupirer qu'un collage ou un assemblage est décidément plus compliqué que ce qu'ils pensaient au départ. Il est juste de dire que la quantité de « points rouges » est frappante ici: les Marie se vendent comme des petits pains. » Si ses oeuvres portent un message, celui-ci se présente toujours sous une forme métaphorique et il est toujours positif et joyeux. « Admirez la beauté du monde » semble être la devise d'Odette. Tous les dispositifs sont simples, les matériaux utilisés souvent trouvés dans la rue ou sur les brocantes. Elle a pratiqué le recyclage bien avant que cela soit devenue une tendance. Ses compositions, plates ou en relief sont fortes; l'utilisation de la couleur très pensée, parfois extrêmement sobre pour rendre l'effet plus frappant, parfois exubérante.

Pulchri Studio, La Haye:

L'exposition « Hymne à Marie » d'Odette Saulnier n'est pas religieuse. Même si l'artiste conserve des souvenirs de son éducation catholique, elle ne conçoit pas ses madones comme des objets de culte. Cependant la figure de Marie lui fournit l'occasion de travailler avec beaucoup de matériaux improbables. Il en va de même pour ses anges qui sont selon elle, « un hymne à Marie.»

Myriam Zerbi, Archives Delle Arti décrivant des assemblages d'Odette sur Venise:

« Elle s'imprègne de scènes vénitiennes et les recrée dans un langage très spécial. La matière, parfois rugueuse et brute, parfois polie et peinte, est pleine de souvenirs qui sont autant de signes de la durée. A partir d'un bric à brac hétérogène elle crée des compositions sur 3 panneaux qui excellent par leur cohésion sophistiquée et jouent ironiquement et subtilement avec des références. Cette série de métaphores visuelles raconte Venise et constitue une promenade sans étapes obligatoires au fil de laquelle se révèle le délicat équilibre réalisé par la ville entre beauté et décadence fondé sur un accord entre la culture et les cultures. Chacune des oeuvres de cette exposition est comme une fenêtre ouverte sur un rêve qui n'a pas changé la substance des choses mais soumet celles-ci à des métamorphoses inattendues et emblématiques.

Opleiding
Ecole d'arts appliqués (Paris)
Atelier Jaudon (Paris)
Ecole nationale supérieure de Beaux-Arts (Paris)

Loopbaan

1952 - 1978 (Eindhoven)
Stofontwerpen voor woontextiel en mode.
Wandkleden
Gouaches, glas-in-lood.

1978 - 1988 (Voorburg)
Kleuradvies t.b.v. tehuizen en hotels.
Kleurpotloodtekeningen.
Jassen, sieraden, draagbare kunst.

1988 - 2010 (Den Haag)
Jassen, sieraden
Pastels, object assemblages, kijkkasten.

Erkend door Stroom
Lid van Brak te Voorburg
Lid van Pulchri Studio te Den Haag.

Reliquaires

Zoals zij eerder de aandacht trok met haar kleding en modesieraden, verrast Odette nu met nieuwe creaties, die doen denken aan een reliekschrijn. Binnen de omgrenzing van de door haar bewerkte lijsten, hetzij barok of soms ook bewust kitsch, schept Odette nieuwe situaties met een geheel eigen sfeer. Odette laat zich bij haar werk leiden door vondsten en invallen, door vreemde associaties van kleuren, vormen en materialen.

Niets is willekeurig, maar wel onverwacht en altijd zeer persoonlijk.

Tentoonstellingen na 1988

- 1988 Tekeningen, Kadans in Den Haag
- 1991 Tekeningen en gouaches, Brak in Voorburg
- 1993 Kijkkasten, Kadans in Den Haag
- 1994 Kijkkasten, De Vrije Vogel in Den Haag
- 1994 Kijkkasten, De Telloor in Alkmaar
- 1995 Pastels en assemblages Tunesie, Brak in Voorburg
- 1995 Kamerschermen, Galerie Kerken in Hazerswoude
- 1995 Kijkkasten, Chateau Bussiers in Frankrijk
- 1995 Assemblages "Poorten", Haagse Salon in Voorburg
- 1995 Assemblages "Poorten", Kadans in Den Haag
- 1995 Objecten, De Vrije Vogel in Den Haag
- 1995 Objecten, Ecotech Salon in Utrecht
- 1996 Kleurpotloodtekeningen, De Tobbe in Voorburg
- 1996 Assemblages en pastels, De Telloor in Alkmaar
- 1996 Assemblages en kijkkasten, La Blance in Hellevoetsluis
- 1997 Assemblages, Galleria Santo Stefano, Venetie
- 1999 Brak te Voorburg
- 2000 Culturele Werkgroep Stein
- 2000 OEB te Rijswijk
- 2000 Galerie de la Halle St. Pierre Paris
- 2001 Pulchri Studio
- 2001 Galerie Brak te Voorburg
- 2002 Galerie RudolfV Amsterdam
- 2002 Galerie de Pomp Warmond
- 2003 Pulchri Den Haag
- 2005 Plein 1813 Den Haag
- 2006 Pulchri Den Haag
- 2010 Pulchri Den Haag

Over Odette geschreven

Odette Saulnier, een apart figuur

Odette, voor veel mensen een begrip, nu ook lid van Pulchri Studio. "Ik ben begonnen met sieraden die uiteindelijk kleine assemblages werden en uitgroeiden tot objecten." De herinneringskastjes die op de Voorjaars-tentoonstelling in Pulchri hingen, waren daar een voorbeeld van.

Odette: "Ik heb het idee dat je tegenwoordig reeksen moet maken. Zodoende had ik zes kastjes, die nu of meer een geheel vormen. Je kunt ze ook apart zien, maar drie of meer zijn samen een geheel. Ik houd van het antieke. Werk graag met oud hout, het heeft een ziel en is daardoor mooi. Maar je moet er wel iets mee doen. Op allerlei markten zoek ik rekvissies. Soms vind ik bijzondere dingen, maar kan ik alles gebruiken. Is het niet datgene dat ik voor ogen heb, nou, dan verworpt ik het, haal het uit elkaar, of doe er iets anders mee. Tot het naar mijn zin is. In het begin werden het te veel verhoofdes. Nu weet ik dat het logisch moet hebben. Bovendien moet je weten te stoppen; je moet niet tevergeefs willen."

Odette reist veel. Naar Parijs of Wenen, haar favoriete steden. Tussentijd vindt ze ook fascinerend. De vierdag van die reizen vind je in haar portfolio. Werken op papier doet ze graag. "Het

is vaak moeilijk om te schakelen, maar na zo'n reis ga ik toch eerder naar postals. Architectonische landschappen. Grote geografische vlakken zijn mijn voorkeurs-voorwerpen, in elke kleur. Muren verbindend wil in de aardekleuren van zand. Feitbrouwe

Martine Domisse

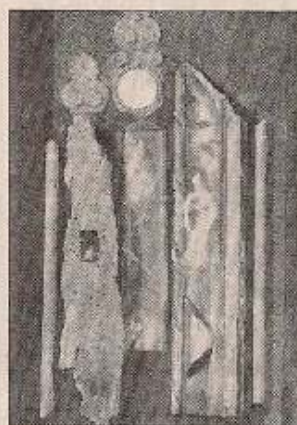
Odette Saulnier, 1999, foto Martine Domisse.

Pulchri 3 | 1999 | 11

ARTE

Curioso omaggio a Venezia di Odette Saulnier

Curioso, gentile omaggio di un'artista francese a Venezia. Alla galleria Santo Stefano sono esposte una trentina di tavolette in legno ed altri materiali opera di Odette Saulnier: una sorta di parafrasi di Venezia, tra il gusto del materiale primario ed una raffinatezza colta. La Saulnier prende pezzi di legno, cornici, vecchie aste corrose dal tempo, materiali i più disparati, che compone con gusto allusivo, inserendo spesso minuscole immagini di Venezia (magari riproduzioni di dipinti). Ne esce

un'architettura vagamente goticeggiante, di fondo antico, che raccoglie amorosamente impronte e brani di una memoria rivissuta nostalgicamente.

ODETTE SAULNIER

Deze Eindhovense Parisienne is geboren in Asnières, een banlieue van Parijs. Ze studeerde eerst voor modeontwerpster, maar werd geforceerd om een opleiding te volgen voor tekenlerares, „professorat de dessin dans un lycée". Na de oorlog studeerde ze op diverse academies. Tijdens een studiepauze ontmoette ze de Eindhovense schilder Peer van de Molengraft op een bank langs de Seine. Peer — terug uit Algiers

De ex-Parisienne Odette Saulnier in haar atelier

— was toen — maart 1950 — leerling aan de Beaux Arts. In oktober sloten ze hun huwelijk en keerden samen retour naar Algiers, waar Peer nog allerlei personaliteiten der high society moest portretteren. Odette moest toen veel thuis blijven (buiten zijn voor een vrouw is daar gevaarlijk) en verzorgde de huishouding. Binnen een jaar terugkeer naar Parijs, waar zij na de geboorte van hun eerste zoontje vertrokken en zich vestigden in Eindhoven, de geboortestad van Peer.

Ondanks veel bezwaren acclimatiseerde Odette toch vrij spoedig in Brabant, dat zij herkende dank zij haar kennis van schilderijen van Breughel en van Gogh. En de welige, peppelrijke landschappen der Dommelvallei waren dan ook begeerde motieven voor haar, van formaat bescheiden, composities, overwegend gouaches. Deze on-

derscheiden zich door een klare, weloverwogen bouw, een saillante tekening en een ietwat Braque-achtig koloriet van bruinen, grijzen en groenen. Ook wist zij, met veel smaak en esprit, het zwart te gebruiken. Sommige werkjes doen denken aan die van André Marchand, in hun rijpe „droogheid" en beheerste frenesie.

Onder invloed van een Brabants textielstofdrukker begon Odette nu ook ontwerpen te creëren, zeer gefascineerd door de primitieve, en abstracte kunsten. Zij leefde zich trouwens zeer intelligent in diverse pre-historische en zeer oude culturen in. Tijdens een verblijf van haar man in New York oriënteerde zij zich — in Parijs — beter omtrent de meest geavanceerde ontwikkeling der decoratieve kunsten.

Zij creëerde de laatste 6 à 7 jaren in totaal niet minder dan 400 textieldessins, waarin men diverse ontwikkelingsfasen kan ontdekken. Het bijzondere van deze stoffen is, dat zij een evolutie van voorkeur voor Franse siertradities naar een vrijer, progressiever stijlgevoel openbaren. De beste dessins uit de laatste jaren suggereren een combinatie van elegante, sierlijke en sobere, soms rigoureuze vormen in een kleurenspeel, dat altijd treft door eenvoud en distinctie. Wat verder opvalt in deze dessins is de frisheid en poëzie van motieven en vormgeving. Die inventiekracht dankt zij voornamelijk aan haar verder experimenteren in haar vrije werk, altijd sober van formaat, maar steeds geconcentreerder in inhoud en vormen. Diverse reizen — o.m. in Spanje — hielden haar fantasie en vormgevoel bovendien levendig. Het meest typische van haar vrije werk vind ik, dat zij op een heel eigen, Franse wijze — dus met maatgevoel en beheerste passie — de bijna koele, ingetogen harmonie van een Vermeer weet te openbaren in een heel particuliere, hedendaagse vorm.

Door Albert in 't Veld

Een leven ten dienste van de kunst, zo geldt dat zeker voor Odette Saulnier. Door en ondanks deze vocatie ook een leven dat niet bepaald over rozen is gegaan. Des te meer is haar visie op het leven relativerend en getuigt het van moed en een uitzonderlijk doorzettingsvermogen.

Odette is opgegroeid in Frankrijk. Ze is opgeleid in Parijs op de kunstacademie en heeft nog vele andere opleidingen gevolgd die haar vakmanschap vergroot hebben. Odette heeft heel jong al leren kijken naar de mooie dingen die haar boeiden. Dat werd versterkt door haar vader, die ingenieur was en haar de schoonheid liet zien van machinerie, bouten, moeren en vooral hoe dit alles functioneerde.

Het heeft haar inzicht gegeven, wat van pas kwam bij het ontwerpen van, onder andere, kinderkleding, modeaccessoires en stoffen voor het vervaardigen voor kleding. Het kwam haar ook van pas bij het ontwerpen van dessins voor vlakdruk stoffen. Deze waren vaak uitgevoerd met mooie afgewogen ritmen en met een duidelijke kleurstijl. De zelfde kleurstijl waarvoor men Odette vaak uitnodigde kleuradviezen te geven. Ook ontwierp zij sieraden, die ze zelf uitvoerde met prachtige stenen gecombineerd met materialen die al even geleefd hadden, maar een artistieke herkansing kregen onder haar vaardige handen.

Odette heeft veel gereisd. Hierdoor leerde zij vele oosterse en westerse culturen kennen, waarvan de zeer diverse kenmerken en schoonheden haar werk inspireerde. Haar indrukken zijn vastgelegd in kleine schetsboekjes, juweeltjes van impressies van steden, landschappen of huizen. Het is vooral de snelheid van de neergezette indrukken die kracht geeft aan deze schetsen. Veel van haar energie lag lange tijd op een ander vlak en pas vanaf haar vijftigste jaar startte Odette opnieuw een artistieke carrière. Geïnspireerd door een nieuwe woonomgeving maakte zij kleurpotloodtekeningen van landschappen in prachtige vlakverdelingen. Ook haar meer architecturaal werk getuigt van groot vakmanschap. Zeker als de ruimte opgebouwd is uit kleuren. Ook in haar latere werk van pastels heeft Odette niets ingeboet van haar artistieke talent. Juist door haar picturale keuzen is er veel diepte in haar werk; de schaduwpartijen zijn ook daar geplaatst waar ze horen te staan. Boeiend werk.

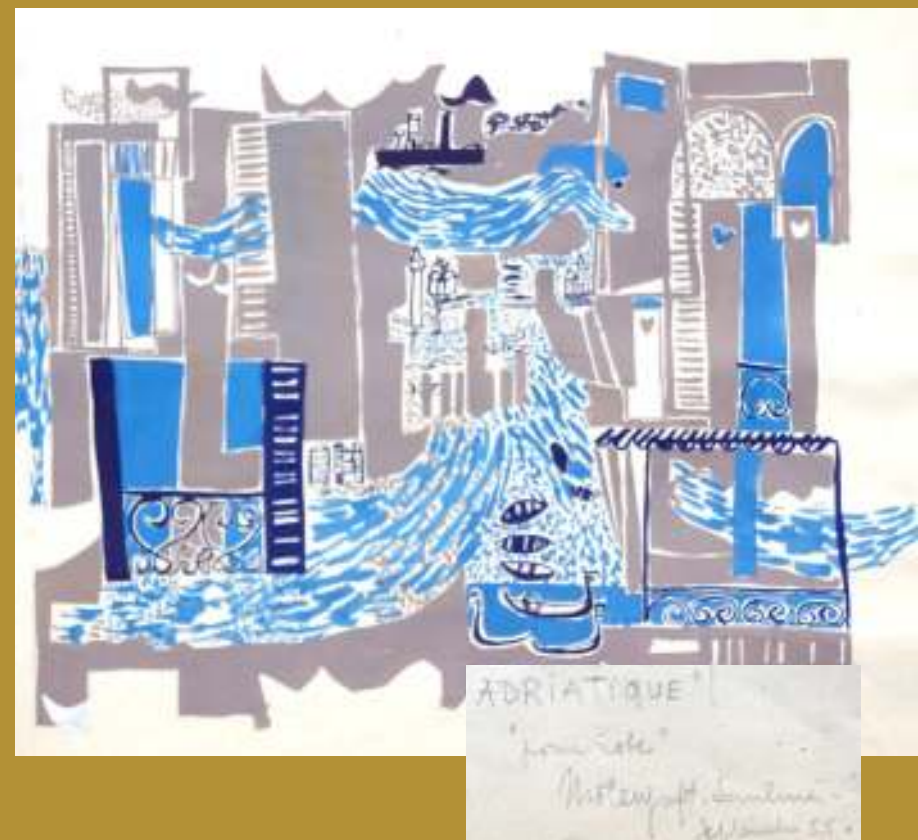
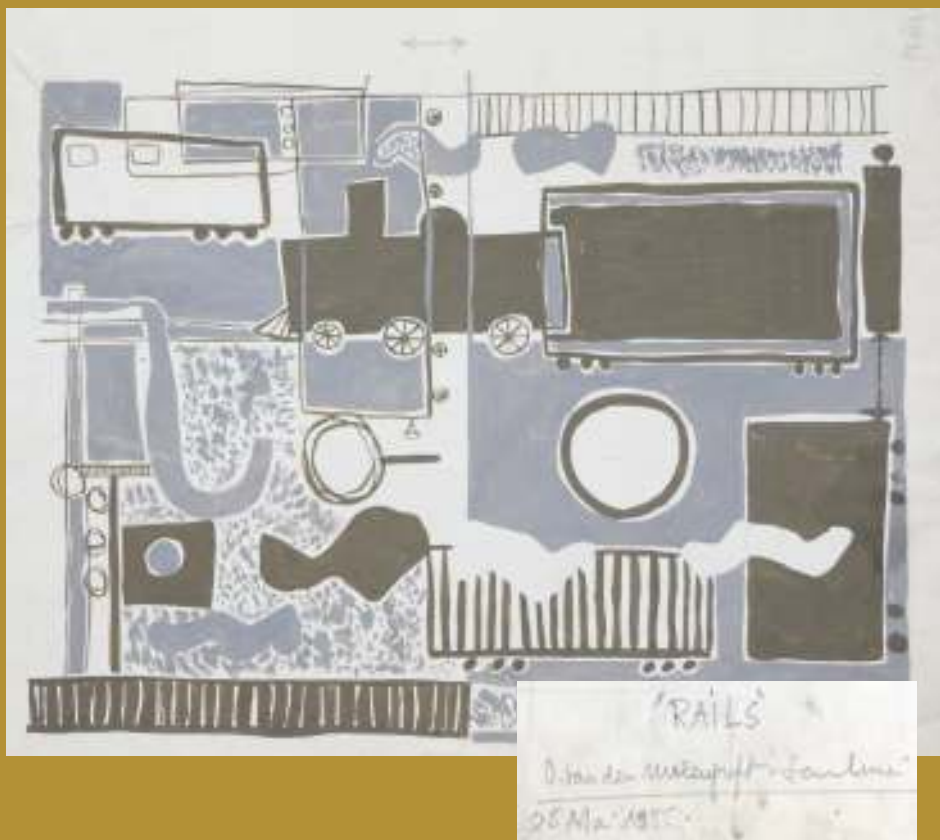
Toch wil Odette nog veel meer vertellen. En dat doet zij met haar werk: "Greniers de la Memoire". Of wel kijkkasten, fascinerende kunstwerken met een ongelooflijke zeggingskracht. De verrassende verscheidenheid van allerlei materialen die wonderwel bij elkaar passen, vertellen zoveel over Odette. "De zolders van haar geheugen" noemt zij deze objecten. Zolders waar schatten opgeslagen liggen die zij stukje bij stukje laat zien. Haar liefde voor literatuur en oude culturen zijn duidelijk herkenbaar. Zij geeft haar visie over haar dromen en realiteit op haar eigen manier weer, wat voor de kijker een open boek mag zijn. De thematische objecten zijn helder en illustreren wat voor boeiende persoonlijkheid Odette is, waarbij humor ook duidelijk aanwezig is. Ze weet de dwingende wetmatigheden en opbouw van haar kunst te definiëren. Haar geloof in kunst heeft de hindernissen overwonnen, doelbewust met vaste had en met nog zoveel te zeggen voor de toekomst.

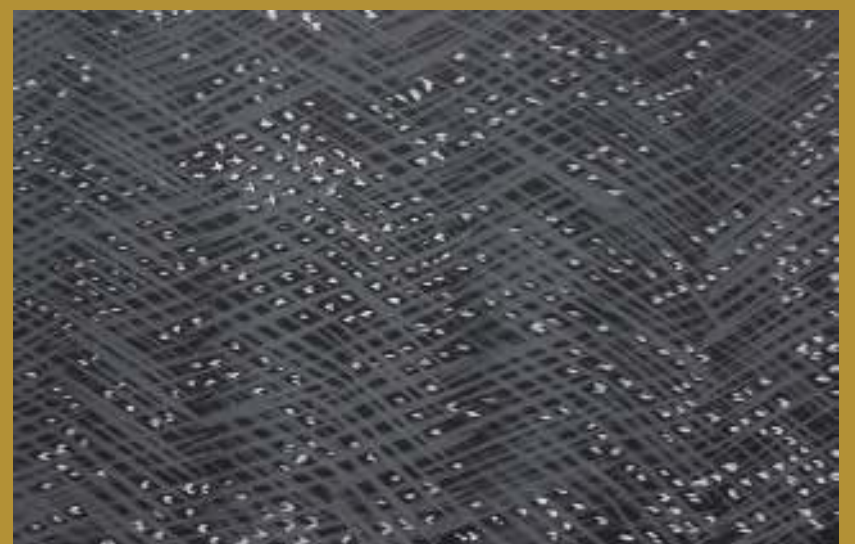
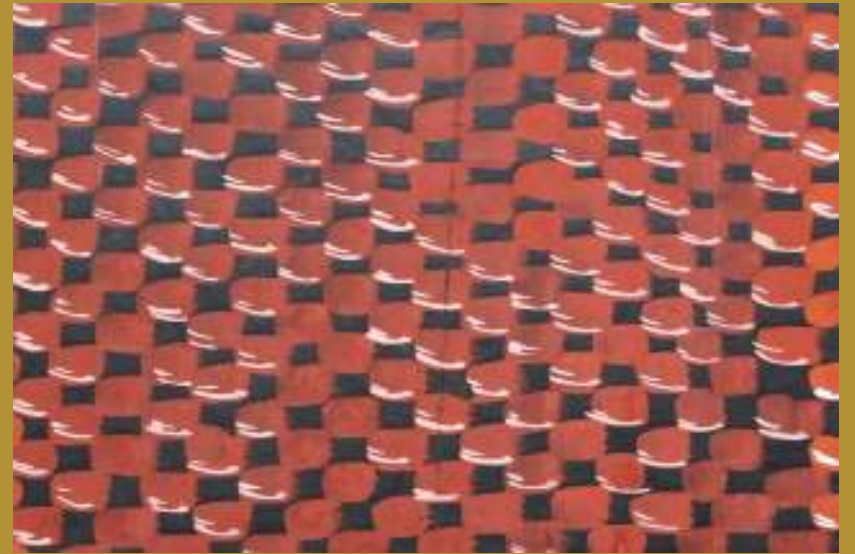
Odette

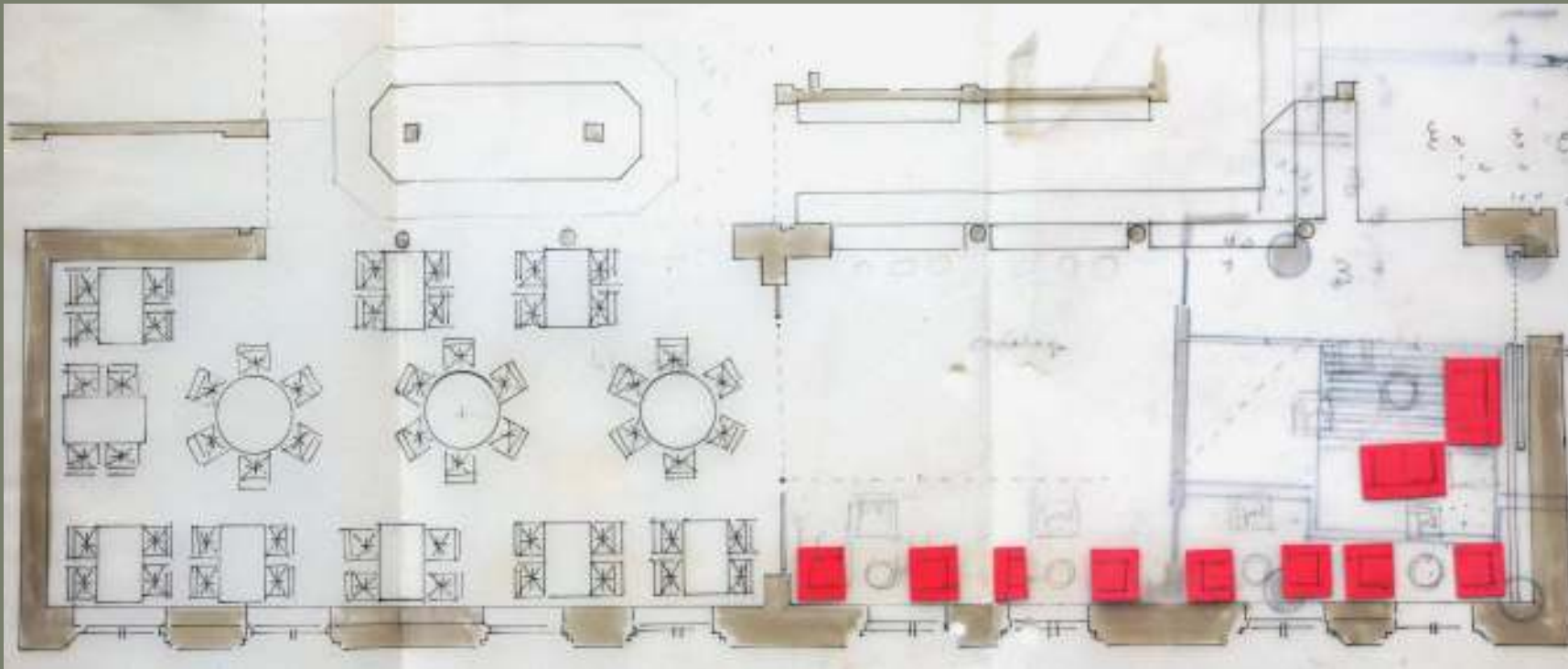

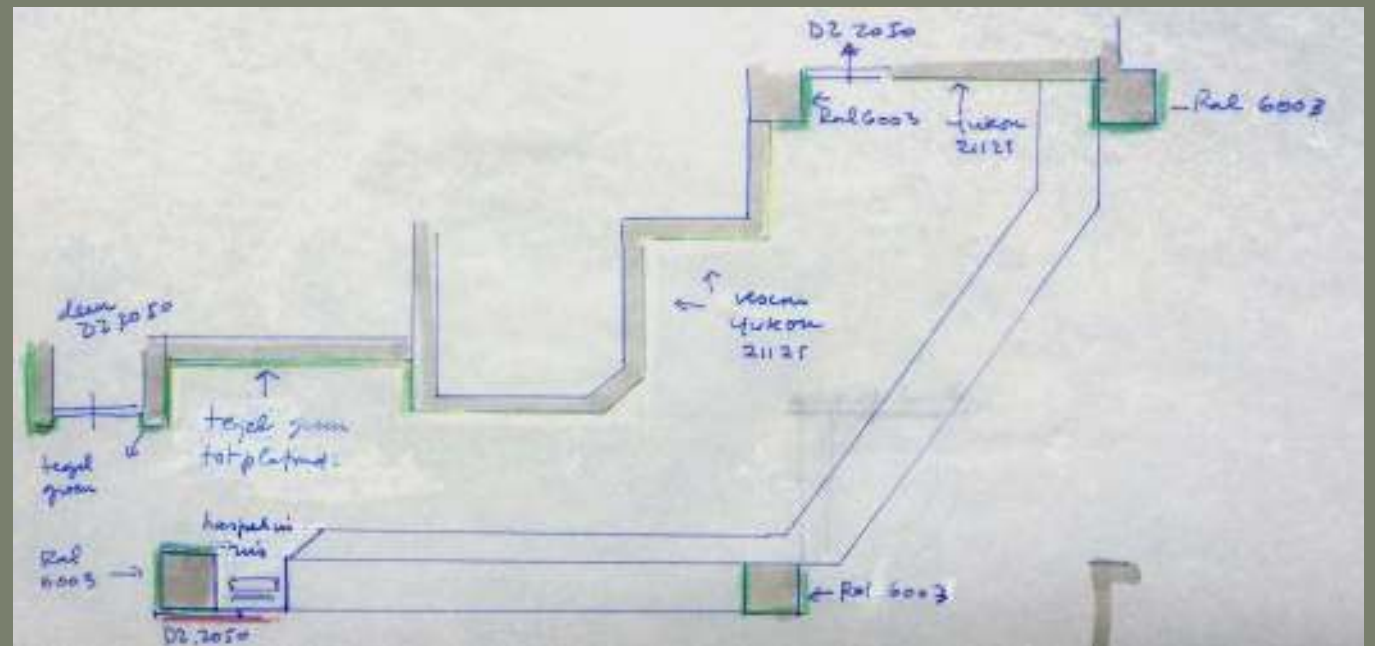
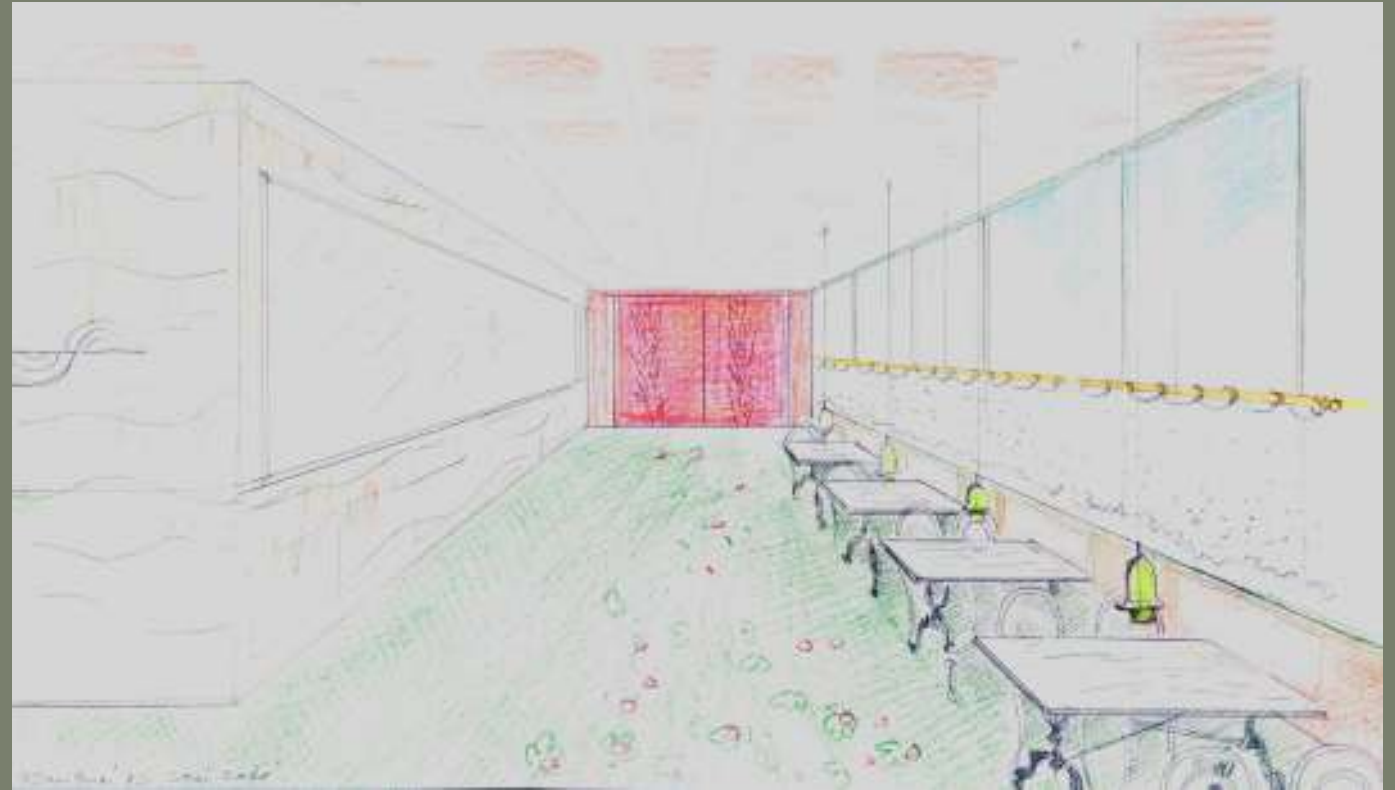
Gordijnstoffen

Interieur adviezen

Wandkleden

Jassen & Capes

Cidelle L'aulmier
UNICUM

Kinderjasjes

Accessoires

Colliers

Hyménée

Gouaches

Nederland

Frankrijk

Midden Oosten & Afrika

Verre Oosten

Varia

Overige technieken

Ovenhardende verf op glas

Beschilderd kristal.

Fotografie

Hand van Odette in gips. Kunstenaar onbekend

Pentekening. Pamflet tegen afbraak oude Raadhuis Eindhoven

Illustraties knip en plak (Kerstkaart)

Textiel batik

Hardhout snijwerk

Oorlog

L'absurdité de la guerre

Mes parents

Membres de famille perdu

Les années sombres

Libres!

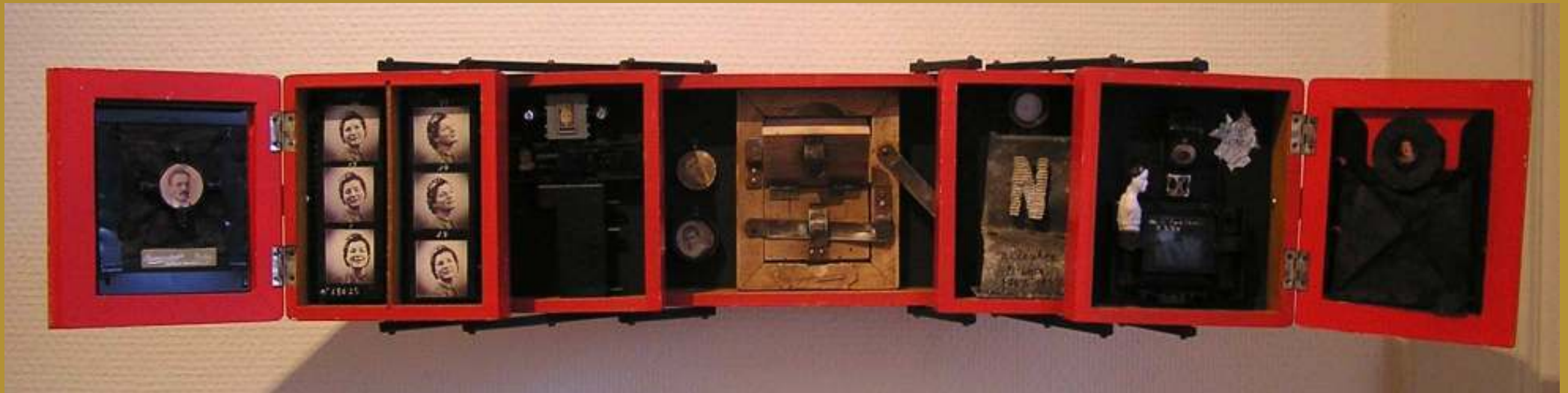

Jean-Louis et les autres...

Objecten

Le spectre de la rose

Charles

Hommage à J. Cornell

L'oeuf

Ma collection de miniatures

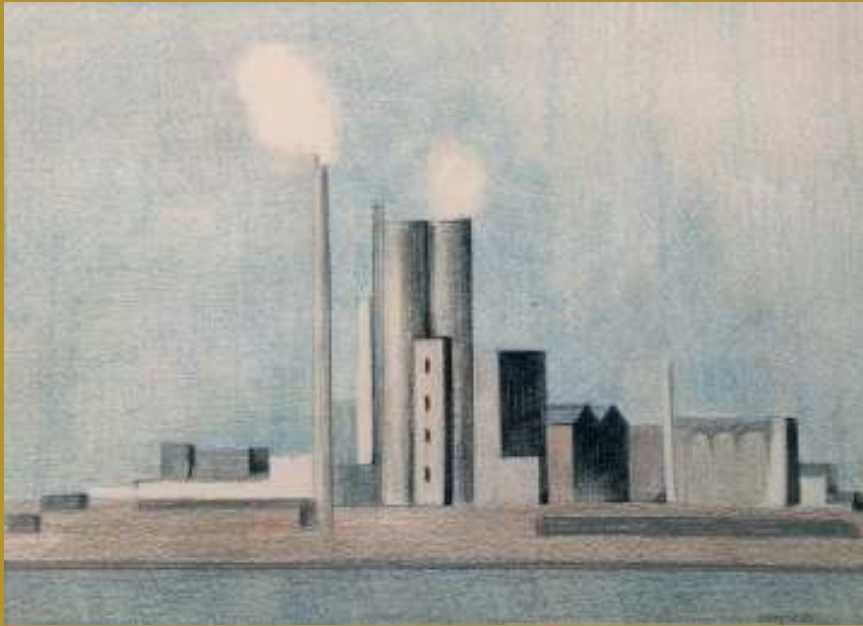

Madame le Brun

Isola de San Michele

Potlood

Pastels

Assemblages

Venetie

Cafè Florian

la vénitienne

Poorten

Afrika

Portugal

Tunisie

Sud Tunisie

Hamamet

Le Caire

Historische figuren

Theodoric le grand

Ines de Castro

L'empereur de Chine

Insekten

Blauw weeskind

Madonna's, Engelen en zo

L'ange pèlerin

La grande vierge noire

Ave Maria

La vierge virail

La vierge baroque

La vierge d'Arezzo

Vierge bleu

Maria moeder des Scheppers

L'ange

Saintes

Vierge pleine de sagesse

Monsters

Trofee

Stedelijk

Abu Dhabi

Ville imaginaire

Shanghai

La maison des quatre soeurs

La solitude dans les grandes villes

Soleil glacé

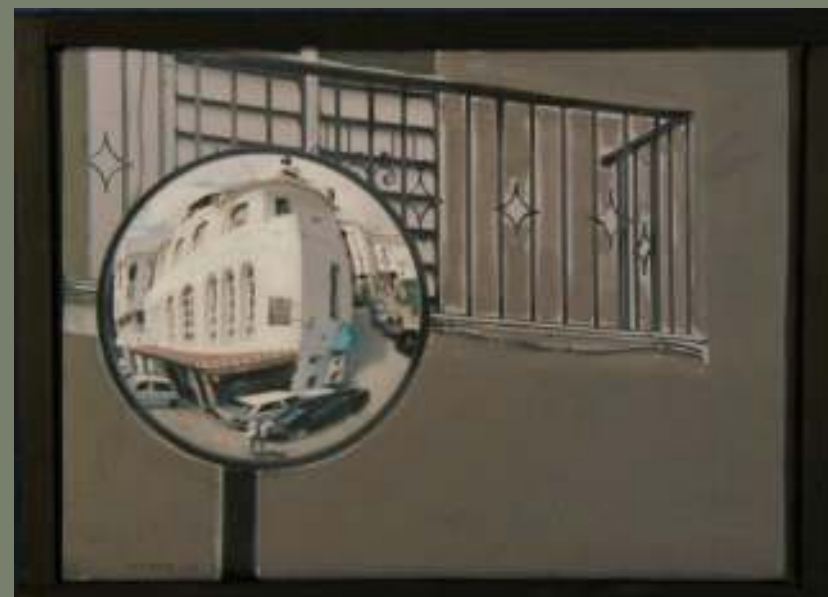
Spiegeltje spiegeltje aan de wand...

Spiegels in het verkeer

Varia

Elle marche

Paperolles

Afrique

Equinox de printemps

Cauchemard des femmes d'Alger

Wanhoop

Cendrillon

La robe couleur du temps

La dame au petit chien

Rencontre extraordinaire

La petite géante

Porte Gotique

Le bouquet

La pluie

Neuf nouvelles vues du Fudji

Homage aan Anthony Caro - Het Laatste Oordeel

Petit musée imaginaire du Lido de Venise

Le salon d'essayage

Flamenco

Geisha à la lanterne

Michel est né en 1953 ...

Estoril - Hibiscus dans

Evolution

Les fumeurs meurent plus tôt

Verontwaardiging

Papageno

Le bal masqué

Thema Rembrandt, Joodse bruid

Thema Rembrandt, Saskia als Flora

Fascination de Japon

Amsterdam

Amsterdam VOC

Eline Vere

L'orientale

